

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра клінічної медицини

Силабус
нормативної освітньої компоненти
«Клінічна анатомія та оперативна хірургія»

підготовки	магістра
спеціальності	222 «Медицина»
освітньо-професійна програма	«Медицина»

Силабус навчальної дисципліни «Клінічна анатомія та оперативна хірургія»
підготовки магістра, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина,
за освітньо-професійною програмою «Медицина».

Розробник:

Мартинюк Тарас Валентинович – кандидат медичних наук, старший
викладач кафедри клінічної медицини;

Філончук Надія Анатоліївна - асистент кафедри клінічної медицини.

Силабус освітньої компоненти затверджено на засіданні кафедри клінічної медицини
протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Завідувач кафедри:

Галей М. М.

© Мартинюк Т.В., 2022 р.
© Філончук Н. А., 2022 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика ОК
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 222 Медицина Медицина Магістр	Нормативна. Цикл загальної підготовки
		Рік навчання
		2
		Семестри
		4-й
		Лекції
		10 год.
		Лабораторні
		36 год.
		Самостійна робота
23 год.		
Консультації		
6 год.		
Всього годин 2 курс – 75 год.		
Форма контролю: 4 семестр – екзамен.		
Мова навчання		українська
Кількість годин / кредитів 75 / 2,5		
ІНДЗ: немає		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ	Мартинюк Тарас Валентинович
Науковий ступінь	Кандидат медичних наук
Вчене звання	-
Посада:	Старший викладач кафедри клінічної медицини
Комунікація із студентами:	тел.: +38 0681087276 e-mail: Martyniuk.Taras@vnu.edu.ua
Консультації	графік консультацій розміщений на дошці оголошень кафедри та в команді Microsoft Teams
Посилання на електронний курс	Електронний курс на платформі Microsoft Teams
Розклад занять:	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
ПІБ	Філончук Надія Анатоліївна
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада:	асистент кафедри клінічної медицини

**Комунікація із студентами:
Консультації
Посилання на електронний курс
Розклад занять:**

тел.: +38 0680224303
e-mail: Filonchuk.Nadiia@vnu.edu.ua
графік консультацій розміщений в команді [Microsoft Teams](#)
[Електронний курс на платформі Microsoft Teams](#)
<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1. Анотація курсу. Основним фокусом програми є отримання знань з обов'язкової дисципліни професійної підготовки «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння низки клінічних дисциплін. Клінічна анатомія та оперативна хірургія є дисципліною необхідною для лікарів, так як формує у майбутнього лікаря розуміння взаєморозміщення органів, проекції судин та нервів у різних ділянках, що є необхідним для практикуючих лікарів. Також, частина дисципліни присвячена вивченню класичних та сучасних оперативних втручань і маніпуляцій. На основі вивчення клінічної анатомії, наведенні клінічних випадків у студентів починає формуватися клінічне мислення. При вивченні дисципліни формуються початкові навички з використання хірургічних інструментів, накладання швів, зав'язування вузлів тощо. Також студенти отримують загальні уявлення про хірургічні доступи до органів, основи техніки виконання певних операцій на різних органах. Вивчення клінічної анатомії та оперативної хірургії необхідне для вивчення в подальшому дисциплін як хірургічного, так і терапевтичного профілю.

2. Пререквізити та постреквізити.

Пререквізити: анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, біохімія, нормальна фізіологія, латинська мова, історія медицини.

Постреквізити: загальна хірургія, судинна хірургія, нейрохірургія, дитяча хірургія, оториноларингологія, урологія, онкологія, патологічна анатомія.

3. Мета і завдання освітньої компоненти

Мета: вміти визначати голотопію, скелетотопію та синтопію органів людини; інтерпретувати клініко-анатомічні взаємозв'язки з позицій варіаційної та вікової клінічної анатомії; мати загальні уявлення про володіння технікою виконання основних оперативних втручань.

Завдання:

- формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності лікаря

4. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 2

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань. ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів. ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги. ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій. ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності</p> <p>ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.</p> <p>ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).</p> <p>ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.</p> <p>ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.</p> <p>ПРН 17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.</p>
---	---

5. Структура освітньої компоненти

Таблиця 3

Структура освітньої компоненти (4 семестр)

№ теми	Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю*/Бали (108 балів) Т+УО+ВПЗ
1.	Введення у дисципліну. Загальний хірургічний інструментарій. Техніка роз'єднання та з'єднання тканин. Види хірургічних швів та вузлів.	6	2	2	2	2	Т(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
2.	Клінічна анатомія мозкового відділу голови. Операції на мозковому відділі голови: первинна хірургічна обробка ран голови, трепанація черепа, трепанація соскоподібного відростка	3		2	1		Т(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
3.	Клінічна анатомія лицевого відділу голови. Лицевий та трийчастий нерви. Операції на лицевому відділі голови: раціональні розрізи на обличчі, розтин лобної, верхньощелепної пазухи. Філатовське стебло.	5	2	2	1		Т(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
4.	Клінічна анатомія шиї. Ділянки, трикутники. Фасції шиї та міжфасціальні простори. Сонний трикутник, його вміст. Клінічна анатомія гортані, щитовидної та парашитовидних залоз, глотки, шийної частини стравохода. Надання	5		2	1		Т(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)

	допомоги при асфіксії: конікотомія, крикотомія, трахеотомія. Резекція щитовидної залози за О.В. Ніколаєвим						
5.	Клінічна анатомія грудної клітки. Грудна залоза. Операції на грудній залозі. Клінічна анатомія плеври та плевральних синусів. Клінічна анатомія легень, трахеї, бронхів. Оперативні доступи до легень. Пневмоторакс: його види, шляхи усунення. Діафрагма.	6	2	2	1	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
6.	Клінічна анатомія середостіння. Клінічна анатомія серця, перикарда. Функціональна анатомія клапанів серця. Вроджені вади серця. Оперативні доступи до серця. Операції на серці: аортокоронарне шунтування, стентування.	3		2	1		T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
7.	Клінічна анатомія передньобочкової стінки живота. Ділянки, шари, “слабкі місця”. Операції при косих та прямих пахвинних грижах (їх різниця). Стегнові, пупкові грижі та грижі білої лінії живота..	5	2	2	1	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
8.	Клінічна анатомія порожнини живота. Клінічна анатомія очеревини. Кишкові шви. Ентероанастомози. Клінічна анатомія шлунку. Операції на шлунку. Гастростомія. Резекція шлунку.	4		2	1		T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
9.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія печінки, жовчного міхура, жовчних протоків, селезінки.	3		2	1		T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
10.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія тонкої та товстої товстої кишки. Апендектомія. Кишкові стоми.	4		2	2		T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
11.	Клінічна анатомія поперекової ділянки та заочеревинного простору. Органи заочеревинного простору. Операції на органах заочеревинного простору: піелотомія, нефротомія, нефректотомія, піелостомія.	4		2	2	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
12.	Клінічна анатомія чоловічого та жіночого тазу: кістки, м’язи, фасції, клітковинні простори, поверхи. Клінічна анатомія органів чоловічого та жіночого тазу. Операції на сечовому міхуру, яєчку, прямій кишці. Пункція заднього склепіння піхви. Операції при позаматковій вагітності.	5		2	2		T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
13.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія верхніх кінцівок. Принципи операцій при лікуванні різних панариціїв та флегмон кисті, передпліччя та ліктьової ямки, плеча та надпліччя.	4	2	2	2	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)
14.	Клінічна анатомія сідничної ділянки. Квадранти. Над- та підгрушевидні отвори, їх вміст. Розповсюдження запальних процесів з тазу на передню	4		2	1		T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)

	та задню поверхні стегна. Стегновий, затульний та привідний канали.						
15.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія нижніх кінцівок Принципи операцій при лікуванні панариціїв та флегмон нижньої кінцівки	5		2	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)	
16.	Оперативні доступи до судинно-нервових пучків верхньої та нижньої кінцівок. Операції на судинах кінцівок.	3		2	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)	
17.	Оперативні втручання на суглобах кінцівок. Операції на кістках (остеосинтез, остеотомія, кісткова пластика). Ампутації і екзартикуляції на кінцівках. Принципи і техніка первинної хірургічної обробки ран кінцівок.	3		2	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)	
18.	Клінічна анатомія хребта і спинного мозку. Техніка поперекової пункції. Ламінектомія.	3		2	1	T(1)+УО(1)+ ВПЗ(1)	
<i>Всього годин / Балів</i>		75	10	36	23	6	108
Участь у волонтерській роботі, конференціях, вебінарах, наукові публікації, тощо протягом семестру							12
<i>Разом</i>							120

Форма контролю*: Т – тести; УО – усне опитування, ВПЗ – виконання практичного завдання.

Таблиця 4

Перелік тем лекцій

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Вступна лекція. Клінічна анатомія та оперативна хірургія голови	2
2.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія шиї	2
3.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія грудної клітки	2
4.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія живота	2
5.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія тазу, верхніх та нижніх кінцівок	2
РАЗОМ:		10

Таблиця 5

Перелік тем лабораторних робіт

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Введення у дисципліну. Загальний хірургічний інструментарій. Техніка роз'єднання та з'єднання тканин. Види хірургічних швів та вузлів.	2
2.	Клінічна анатомія мозкового відділу голови. Операції на мозковому відділі голови: первинна хірургічна обробка ран голови, трепанація черепа, трепанація соскоподібного відростка.	2
3.	Клінічна анатомія лицевому відділу голови. Лицевий та трійчастий нерви. Операції на лицевому відділі голови: раціональні розрізи на обличчі, розтин лобної, верхньощелепної пазухи. Філатовське стебло.	2
4.	Клінічна анатомія шиї. Ділянки, трикутники. Фасції шиї та міжфасціальні простори. Сонний трикутник, його вміст. Клінічна анатомія гортані, щитовидної та парашитовидних	2

	залоз, глотки, шийної частини стравохода. Надання допомоги при асфіксії: конікотомія, крикотомія, трахеотомія. Резекція щитовидної залози за О.В. Ніколаєвим.	
5.	Клінічна анатомія грудної клітки. Грудна залоза. Операції на грудній залозі. Клінічна анатомія плеври та плевральних синусів. Клінічна анатомія легень, трахеї, бронхів. Оперативні доступи до легень. Пневмоторакс, гемоторакс, їх види, шляхи усунення. Діафрагма.	2
6.	Клінічна анатомія середостіння. Клінічна анатомія серця, перикарда. Функціональна анатомія клапанів серця. Вроджені вади серця. Оперативні доступи до серця. Операції на серці: аортокоронарне шунтування, стентування.	2
7.	Клінічна анатомія передньобочкової стінки живота. Ділянки, шари, “слабкі місця”. Операції при косих та прямих пахвинних грижах (їх різниця). Стегнові, пупкові грижі та грижі білої лінії живота.	2
8.	Клінічна анатомія порожнини живота. Клінічна анатомія очеревини. Кишкові шви. Ентероанастомози. Клінічна анатомія шлунку. Операції на шлунку. Гастростомія. Резекція шлунку.	2
9.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія печінки, жовчного міхура, жовчних протоків, селезінки.	2
10.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія тонкої та товстої товстої кишки. Апендектомія. Кишкові стоми.	2
11.	Клінічна анатомія поперекової ділянки та заочеревинного простору. Органи заочеревинного простору. Операції на органах заочеревинного простору: піелотомія, нефротомія, нефректотомія, піелостомія.	2
12.	Клінічна анатомія чоловічого та жіночого тазу: кістки, м’язи, фасції, клітковинні простори, поверхи. Клінічна анатомія органів чоловічого та жіночого тазу. Операції на сечовому міхурі, яечку, прямій кишці. Пункція заднього склепіння піхви. Операції при позаматковій вагітності.	2
13.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія верхніх кінцівок. Принципи операцій при лікуванні різних панариціїв та флегмон кисті, передпліччя та ліктьової ямки, плеча та надпліччя.	2
14.	Клінічна анатомія сідничної ділянки. Квадранти. Над- та підгрушевидні отвори, їх вміст. Розповсюдження запальних процесів з тазу на передню та задню поверхні стегна. Стегновий, затульний та привідний канали.	2
15.	Клінічна анатомія та оперативна хірургія нижніх кінцівок. Принципи операцій при лікуванні панариціїв та флегмон нижньої кінцівки	2
16.	Оперативні доступи до судинно-нервових пучків верхньої та нижньої кінцівок. Операції на судинах кінцівок.	2
17.	Оперативні втручання на суглобах кінцівок. Операції на кістках (остеосинтез, остеотомія, кісткова пластика). Ампутації і екзартикуляції на кінцівках. Принципи і техніка первинної хірургічної обробки ран кінцівок.	2
18.	Клінічна анатомія хребта і спинного мозку. Техніка поперекової пункції. Ламінектотомія.	2
	РАЗОМ:	36

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 6

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	1

2	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять	1
3	Місцеве та загальне знеболювання. Обробка рук хірурга і операційного поля. Роз'єднання та з'єднання тканин. Загальний і спеціальний хірургічний інструментарій. Хірургічні шви та вузли. Хірургічний шовний матеріал.	1
4	Первинна хірургічна обробка ран шиї. Вагосимпатична блокада. Локалізація абсцесів, флегмон, кіст, нориць.	1
5	Первинна обробка ран грудної стінки. Резекція ребра. Операції при гнійних маститах.	1
6	Мітральна комісуротомія. Аорто-коронарне шунтування, коронарографія. Балонування та стентування. Перев'язка відкритої артеріальної протоки.	1
7	Ревізія черевної порожнини при проникаючих та непроникаючих пораненнях черевної порожнини.	1
8	Резекція тонкої кишки. Види кишкових швів, їх накладання. Гастроентероанастомози.	1
9	Паранефральна блокада.	1
10	Клінічна анатомія чоловічої та жіночої промежини. Операція кесаревого розтину. Пункція сечового міхура. Операції на передміхуровій залозі.	1
11	Шов сухожилка, його види та особливості накладання. Судинний шов. Види.	1
12	Операції при гнійних захворюваннях м'яких тканин кінцівок.	1
13	Вроджені вади розвитку спинного мозку та хребта.	1
14	Підготовка практичних навичок	5
15	Підготовка до підсумкового контролю	5
	РАЗОМ	23

7. Перелік практичних навичок, якими повинен володіти студент при вивченні дисципліни

1. Демонструвати вміння користуватись загальними хірургічними інструментами для розтину тканин, допоміжними, для тимчасової зупинки кровотечі, для з'єднання тканин, для утримання та фіксації тканин.
2. Демонструвати вміння робити розтин м'яких тканин.
3. Демонструвати вміння зав'язувати хірургічні вузли.
4. Демонструвати вміння з'єднувати м'які тканини.
5. Техніка виконання венепункції.
6. Первинна хірургічна обробка ран.
7. Техніка виконання конікотомії.
8. Техніка виконання конікопункції.
9. Техніка виконання пункції плевральної порожнини.
10. Техніка виконання пункції порожнини перикарду.
11. Техніка виконання пункції сечового міхура.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Курс передбачає постійну роботу студентів в колективі. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії.

Студенти повинні не спізнюватися на заняття. Усі студенти на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки мусять бути одягненими в білі халати. Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Студенти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та лабораторних занять згідно з переліком рекомендованої літератури. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунок Microsoft Teams (Office 365) та One Note для проходження тестування та ознайомлення з матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, студент повністю відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності чергового викладача: здає теоретичний матеріал та проходить тестування. День та години відпрацювання визначаються кафедрою та повідомляються студенту. У разі пропуску лекційних занять студент робить презентацію або реферат за темою лекції.

Оцінювання здійснюється відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами. Дисципліну «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» слухають здобувачі протягом 4 семестру.

По закінченню дисципліни здобувачі освіти складають іспит (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів, на іспиті – 80 балів. Підсумковий бал формується як сума цих балів $120+80=200$ балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному лабораторному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). На кожному лабораторному занятті студент отримує три оцінки за цією шкалою: 1) за тестування, 2) за рівень володіння теоретичними знаннями та 3) за оволодіння практичними компетентностями під час виконання практичного завдання.

Тестування за технологією КРОК відбувається у системі Microsoft Office (Forms) і передбачає відповідь здобувача на 10 питань. Здобувач отримає 2 бали за 5 правильних відповідей, 3 бали – за 6 правильних відповідей, 4 бали - за 7 - 8 правильних відповідей, 5 балів - за 9 -10 правильних відповідей.

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на лекційних та лабораторних заняттях, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Оцінка за лабораторне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих трьох видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному лабораторному занятті (тривалість заняття – 4 академічні години (2 пари)). У разі пропуску лабораторного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані у Галузевому стандарті спеціальності 222 Медицина та у освітній програмі «Медицина» загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Поточний контроль здійснюється на кожному лабораторному занятті за результатами виконання тестового контролю, усного опитування, та практичного завдання з тем, що вивчаються. Розподіл максимальних балів наведено в таблиці 3. Загалом за поточний контроль студент може набрати 108 балів.

Студент може отримати додаткові 12 балів за: участь у тематичних вебінарах (за наявності сертифікату), чергування в хірургічному стаціонарі, підготувати презентацію на обрану тему, огляд наукової літератури за вибором – усна доповідь.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко. Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях під час вивчення відповідних тем.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Teams (Office 365) відповідно до [Положення про дистанційне навчання](#) та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенту необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і студент мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі студенти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Політика щодо дедалайнів та перескладання. Лабораторні роботи зі змістового модуля мають бути виконані до проведення підсумкового контролю змістового модуля. У випадку невиконання лабораторних робіт і не відпрацювання відповідного лекційного матеріалу студент не допускається до іспиту.

Після отримання оцінок за поточний контроль студент допускається до складання іспиту. Терміни проведення іспиту визначаються [розкладом екзаменаційної сесії](#). У разі не складання іспиту, студент може перездати його двічі. Розклад ліквідації академічної заборгованості передбачений розкладом екзаменаційної сесії.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до п. 5 [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен (4 семестр). **Екзамен є обов'язковою формою підсумкового контролю.**

Екзамен при аудиторній формі навчання проводиться на останньому практичному занятті та складається з трьох етапів.

I етап– письмова відповідь на пакет з 20 тестових завдань (тривалість 20 хвилин).

II етап - усна відповідь на 2 стандартизованих контрольних питання.

III етап - студент ідентифікує, встановлює показання для застосування та демонструє вміння володіти хірургічними інструментами на тренажерах (четверте питання екзаменаційного білета).

Оцінювання підсумкового контролю

ПК складається з суми балів за тестове завдання (до 20 балів) та усної відповіді на стандартизовані питання білетів та володіння хірургічними інструментами (до 20 балів). Максимальна оцінка за іспит – 80 балів.

Кожний пакет тестів містить 20 тестових завдань з усіх тем дисципліни. Кожне тестове завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів за тестові завдання становить 20 балів, мінімальна – 0 балів, які входять до складу балів підсумкового контролю.

Кожен білет підсумкового контролю складається з 3-х завдань:

- 2 стандартизовані контрольні питання за темами дисципліни
- 1 питання з володіння хірургічними інструментами.

Максимальна кількість балів за кожне питання з білету становить 20 балів, мінімальна - 0 балів.

Регламент підсумкового контролю при дистанційній формі навчання

ПК при дистанційній формі навчання проводиться на останньому практичному занятті. Студент вирішує 40 тестових завдань (тривалість 40 хвилин). Оцінювання ПК проводиться за результатами стандартизованих тестових завдань (до 40 балів). Кожний пакет тестів містить 40 тестових завдань з усіх

тем курсу. Кожне тестове завдання оцінюється в 2 бали, максимальна кількість балів за тестові завдання становить 80 балів, мінімальна – 0 балів.

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання знань студентів

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Під час переведення та поновлення у Волинський національний університет імені Лесі Українки здобувачів освіти, які не навчалися за кредитно-модульною системою, отримані ними оцінки за 100-бальною шкалою переводяться у шкалу ECTS та 200-бальну шкалу відповідно до таблиці.

Шкала конвертування оцінки здобувачів освіти з ОК з 100-бальної у 200-бальну систему оцінювання

Оцінка в балах за 200-бальною шкалою	Оцінка в балах за 100-бальною шкалою	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
			оцінка	пояснення
170–200	90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	75–81	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	67–74	Задовільно	D	непогано
122–129	60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна:

1. Півторак В. І., Кобзар О.Б. (за ред.) та ін. Клінічна анатомія та оперативна хірургія Том 1. Нова книга. – 2021. – 321 с.
2. Вовк Ю., Ахтемійчук Ю., Дорошенко С. Оперативна хірургія та топографічна анатомія. К.: Медицина. – 2018. – 544 с.
3. Ахтемійчук Ю.Т., Вовк Ю.М., Дорошенко С.В. та ін.; за ред. М.П.Ковальського. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: підручник для мед. ун-тів, інст., акад. — 5-те вид. Затверджено МОН / За ред. М.П. Ковальського. — К., 2020. — 504 с.
4. Алгоритм виконання практичних навичок із клінічної анатомії та оперативної хірургії : посібник / Гнатюк М.С., Слабий О.Б., Татарчук Л.В., Кріцак М.Ю. - Тернопіль: ТНМУ. 2020. – 92 с.
5. Оперативна хірургія і топографічна анатомія голови та шиї: підручник/ В.І. Півторак, О.М. Проніна, Ю.М. Вовк [та ін.]; за ред.професорів: В.І. Півторака, О.М. Проніної. - Вінниця: Нова книга, 2016. - 312 с.

Додаткова:

1. Koshelnyk E.L. Basics of clinical anatomy and operative surgery: study guide for students / E.L.Koshelnyk, A.G.Popov. – Odessa: Odessa State Medical University, 2019. – 103 p.
2. Практические навыки по циклу клинической анатомии и оперативной хирургии: учебное пособие / [Е.Л.Кошельник та ін.]; Під ред. Попова О.Г. – Одесса: ОДМУ, 2019. – 57с.
3. Загальна хірургія: підручник для мед. ВНЗ IV р.а. , 2-ге вид., випр., Затверджено МОН/ За ред. М.Д. Желіби, С.Д. Хімича, Київ, 2016;
4. Черкасов В.Г., Бобрик І.І., Гумінський Ю.Й., Ковальчук О.І. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) Вінниця: Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник).
5. Островерхов Г.Е. Оперативная хирургия и топографическая анатомия [Текст]: учеб. для мед. вузов / Г.Е. Островерхов, Ю.М. Бомаш, Д.Н. Лубоцкий. – 5-е изд., испр. – М.: МИА, 2013. – 736 с.
6. Міжнародна анатомічна номенклатура / За редакцією І.І.Бобрика,
7. В.Г.Ковешнікова. - К.: Здоров'я, 2001. – 328 с.
8. Неттер Ф. Атлас анатомії людини. Авторизоване українське видання другого англійського видання / Ф.Неттер, під ред. Ю.Б Чайковського. - Львів: Наутілус, 2004. - 592 с.

Інтернет-ресурси:

1. www.medscape.com
2. www.meduniv.lviv.ua/links/ Best World Medical Sites Collection for Health Professionals and
3. Medicine Students
4. www.bsnu.edu.ua/files/CAS/
5. www.surgery.by/index.php
6. www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/kaoch/texts.html
7. www.surgeryadvance.com/
8. <http://www.worldcat.org/>
9. <http://youalib.com/>
10. <http://worldwidescience.org/>

